

На основу члана 56. став 1. Закона о културним добрима „Службени гласник РС”, бр. 71/94, 52/11 – др. закон и 99/11 – др. закон),

Народна скупштина доноси

ОДЛУКУ

О УТВРЂИВАЊУ ГРАНИЦА ЗАШТИЋЕНЕ ОКОЛИНЕ И МЕРА ЗАШТИТЕ ПРОСТОРНО КУЛТУРНО-ИСТОРИЈСКЕ ЦЕЛИНЕ „ГРАДСКО ЈЕЗГРО СРЕМСКИХ КАРЛОВАЦА”, НЕПОКРЕТНОГ КУЛТУРНОГ ДОБРА ОД ИЗУЗЕТНОГ ЗНАЧАЈА

1. Утврђује се граница заштићене околине и мере заштите за просторно културно-историјску целину „Градско језгро Сремских Карловаца” (у даљем тексту: просторно културно-историјска целина), која је утврђена за непокретно културно добро од изузетног значаја, Одлуком Скупштине од 26. новембра 1990. године („Службени гласник РС”, број 16/90).

2. Просторно културно-историјска целина налази се на територији општине Сремски Карловци, у граду Сремски Карловци, и обухвата простор и објекте на катастарским парцелама бр. 201, 203, 204, 205, 207, 208, 209/1, 209/2, 210, 212/1, 212/2, 213/1, 213/2, 213/3, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 250, 251/1, 251/2, 251/3, 252/1, 252/2, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264/1, 264/2, 265, 267, 268, 270/1, 270/2, 271/1, 271/2, 271/3, 272, 273, 274, 275/1, 275/2, 275/3, 276, 279, 280, 281, 282/1, 282/2, 282/3, 283/1, 283/2, 283/3, 285, 286, 287/1, 287/2, 287/3, 287/4, 287/5, 287/6, 288/1, 288/2, 290/1, 292/1, 295, 296/4, 297, 301/1, 301/2, 302/1, 303, 305, 307, 309, 311/1, 312, 349, 350/1, 350/2, 351, 352/1, 353, 354, 355, 356/1, 356/2, 356/5, 357, 358/2, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 372/1, 374, 376, 378, 380, 382, 385/2, 386, 387, 388, 389, 395/1, 395/2, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427/1, 427/2, 428/1, 428/2, 429, 430, 431, 432, 433/1, 434/1, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441/1, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455/1, 455/2, 456, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 466, 467, 468/1, 468/2, 469, 470, 471, 472, 473, 474/1, 474/2, 475/1, 476, 477, 479, 480, 481/1, 481/2, 481/3, 482, 483, 485, 486/1, 486/2, 487, 488, 489, 490, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 499/1, 499/2, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519/1, 519/2, 520, 521/1, 521/2, 522, 523, 524, 525, 526/1, 526/2, 527, 529, 531, 533, 534, 536, 537, 538/1, 538/2, 539, 540, 541/1, 541/2, 542, 543, 544/1, 544/2, 545/1, 545/2, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 554, 556, 557, 558, 559, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570/1, 570/2, 571/2, 571/3, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 580, 581, 582, 583, 585, 586/1, 586/2, 587/2, 587/3, 587/4, 587/5, 587/7, 587/8, 587/9, 587/10, 587/11, 587/12, 587/14, 587/16, 587/17, 587/18, 588/1, 588/2, 588/3, 624, 626, 627, 635, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 785, 791, 792, 793, 820, 821, 822, 823, 824/1, 824/2, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 834, 837, 839, 841, 843, 844, 845, 847, 850, 852/2, 852/3, 853/1, 853/2, 854/3, 855, 856/1, 856/2, 856/3, 857, 858/1, 859/1, 859/2, 860/3, 860/4, 861, 862, 863, 864/1, 864/2, 865, 866, 867, 868/1, 868/2, 870, 872, 873, 874, 875/1, 875/2, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 884/1, 884/2, 885, 886, 887, 888, 889/1, 889/2,

890, 892/1, 892/2, 892/3, 893/1, 893/2, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 908, 909, 910, 911/1, 911/2, 912, 913, 914, 915/1, 915/2, 916, 917, 919, 920, 921, 923, 924, 926, 928/1, 928/2, 931, 956/1, 956/2, 957, 958/1, 958/2, 959, 960, 961/1, 961/2, 962, 966/1, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973/1, 973/2, 974, 975, 976, 977, 978/1, 978/2, 979/1, 979/2, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 988, 989/1, 989/2, 991, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000, 1002, 1003, 1004, 1005, 1006, 1008, 1009/1, 1009/2, 1010, 1011, 1012, 1013, 1014, 1015, 1016, 1017, 1018, 1019, 1020, 1021/1, 1021/2, 1021/3, 1022, 1023, 1024, 1025, 1026, 1027, 1028, 1029, 1030/1, 1030/2, 1031, 1032, 1033, 1034, 1035/1, 1035/2, 1036, 1037, 1038, 1039/1, 1039/2, 1040, 1041, 1042, 1043/1, 1043/2, 1044, 1045, 1046, 1047/1, 1047/3, 1047/4, 1048, 1049, 1050, 1051, 1052, 1053, 1055, 1056, 1057, 1058, 1059, 1060, 1061, 1062/1, 1063, 1064, 1065/1, 1065/2, 1066, 1067/2, 1068/1, 1069, 1070, 1071, 1072, 1074, 1075, 1078, 1081, 1082, 1083, 1084, 1085, 1086, 1087, 1088, 1089, 1090, 1091, 1092, 1093/1, 1093/2, 1093/3, 1094, 1095/1, 1095/2, 1096, 1097, 1098/1, 1098/2, 1099, 1100, 1101/1, 1101/2, 1102/1, 1102/2, 1102/3, 1103/1, 1103/2, 1104, 1105, 1106, 1107, 1108, 1109, 1110, 1111, 1112, 1113, 1114, 1115, 1116, 1117, 1118, 1119, 1120, 1121, 1122, 1123, 1124, 1125, 1127, 1128, 1129, 1130, 1131, 1133, 1134, 1135, 1136, 1137, 1138, 1139, 1140, 1141, 1142, 1143, 1183, 1184, 1185, 1202, 1203, 1204, 1205/1, 1205/2, 1206/1, 1206/2, 1207, 1209, 1210, 1211, 1212, 1213, 1214, 1215, 1216, 1217, 1218, 1219, 1220, 1221, 1222, 1223, 1224, 1225, 1226/1, 1226/2, 1227, 1229, 1230, 1231, 1232, 1233, 1234/1, 1234/2, 1235, 1236/1, 1236/2, 1237, 1238, 1239, 1240, 1241, 1243, 1244, 1245, 1246, 1247, 1248, 1249, 1250, 1267, 1268/1, 1268/2, 1269, 1270, 1271, 1272/1, 1272/2, 1272/3, 1273, 1275, 1276, 1277, 1278/1, 1280, 1281, 1282, 1283, 1284, 1286, 1287, 1288, 1289, 1290, 1291, 1292, 1293, 1294, 1295, 1296/1, 1296/2, 1297/1, 1297/2, 1298, 1299, 1301/1, 1301/2, 1302, 1303, 1304, 1305, 1306, 1307, 1308, 1309, 1310/1, 1310/2, 1310/3, 1311/1, 1311/2, 1312, 1313, 1314, 1315, 1317/1, 1317/2, 1318, 1319, 1320/1, 1320/2, 1321/1, 1321/2, 1322/1, 1323, 1326/1, 1327/1, 1329, 1332, 1338, 1341, 1343, 1345, 1347, 1349/1, 1349/2, 1350/1, 1352/1, 1352/2, 1354/1, 1356, 1358, 1362, 1364, 1366, 1368, 1369, 1370/1, 1370/2, 1371, 1372/1, 1372/2, 1374, 1375, 1376/1, 1376/2, 1377, 1378, 1379, 1380, 1381, 1382, 1383, 1385, 1386, 1387, 1388, 1389, 1390, 1391, 1392/1, 1392/2, 1392/3, 1393/1, 1393/2, 1394, 1395/1, 1395/2, 1395/3, 1396/1, 1396/2, 1397/1, 1397/2, 1398/1, 1398/2, 1399, 1400, 1401, 1403, 1405, 1407, 1409, 1411, 1414, 1415, 1416, 1430, 1434, 1436, 1438, 1441, 1443, 1445, 1447, 1449, 1451, 1455, 1456, 1457, 1458, 1459, 1460/1, 1460/2, 1460/3, 1460/4, 1461, 1462, 1463, 1464, 1465, 1466, 1467, 1468/1, 1468/3, 1468/4, 1469/1, 1469/2, 1470/2, 1471, 1472, 1473, 1474, 1476, 1477/1, 1477/2, 1478, 1479, 1480, 1481, 1482, 1483, 1484, 1485, 1486, 1487, 1488, 1489, 1490/1, 1490/2, 1491, 1492, 1493, 1494, 1495, 1496, 1503, 1504, 1505/2, 1506/1, 1507, 1508, 1509, 1510, 1512, 1513/1, 1513/2, 1514, 1515, 1516/1, 1516/2, 1521/2, 1523, 1524, 1525, 1530, 1533, 1534, 1601, 1602, 1603/2, 1645, 1672, 1673, 1674/1, 1674/2, 1675, 1676, 1677, 1678, 1679, 1680, 1681, 1682, 1683/1, 1684, 1686, 1687/1, 1687/2, 1688/1, 1689, 1690, 1691, 1692, 1693, 1694, 1696, 1697, 1698, 1700, 1701, 1702, 1703, 1765, 1788, 1792, 1795, 1797, 1799, 1803, 1805, 2104/2, 2112, КО Сремски Карловци, у јавној својини.

Граница просторно културно историјске целине почиње од катастарске парцеле број 285 на адреси Трг патријарха Бранковића 4, скреће на југ под правим углом до Улице Ивана Мажуранића, иде на исток осовином улице до Змај Јовине, скреће на југ осовином улице до Улице Максима Горког, где иде осовином према југу до Улице Димитрија Сабова, па осовином улице ка истоку до Улице Илије Округлића, спушта се осовином улице до катастарске парцеле број 1416, обилази спољашњом ивицом парцеле као и катастарске парцеле број 1415, долази до спољашње ивице катастарске парцеле број 1411, па скреће на исток и иде спољашњим ивицама парцела непарне стране Улице

митрополита Стратимировића, завршно са катастарским парцелама бр. 1533 и 1534, пресеца Улицу митрополита Стратимировића и иде источном ивицом катастарске парцеле број 1601, пресеца Улицу Јована Живановића, скреће ка западу до катастарске парцеле број 1603/2, иде југоисточном ивицом катастарске парцеле број 1603/2, затим осовином Виноградске улице, па спољашњим ивицама катастарских парцела од броја 1645 до броја 1505/2, скреће ка југоистоку по спољашњим ивицама катастарских парцела бр. 1503 и 1504 до Капеле мира. Граница иде спољашњим ивицама катастарске парцеле број 1496 до Улице Карловачког мира, скреће на југоисток по осовини улице, скреће у Улицу Андреја Волног, иде осовином улице до раскрснице са Матошевом, обилази по спољашњим ивицама катастарске парцеле број 1765, па осовином Матошеве улице до катастарске парцеле број 1788, где прелази на спољашње ивице ове парцеле и свих парцела на парној страни Матошеве улице до катастарске парцеле број 1327/1, где скреће на југозапад по спољашњим ивицама катастарских парцела бр. 1323 и 1322/2, затим обухвата парцеле на којима су православно гробље и Магарчев брег (катастарске парцеле бр. 1183, 1184, 1185), затим осовином целе Улице Пупинове, све до раскрснице са Стражиловском на југу. Потом се граница пење Стражиловском на север, до Гајеве, где скреће на југ око Дворске баште Улицом Воросово, јужном и западном страном до Гајеве улице, иде осовином улице на исток до катастарских парцела бр. 961/1 и 962, иде њиховим југозападним ивицама, прелази раскрсницу Улица карловачких ђака и Браће Анђелић, даље на запад јужном ивицом катастарске парцеле број 931, па западном ивицом катастарских парцела бр. 931, 928/2 и 926, па јужном ивицом катастарске парцеле број 924 до Улице Васе Пелагића, где скреће на северозапад и иде осовином Улице Васе Пелагића до раскрснице, где скреће на запад и обухвата спољашње ивице православног гробља Черат, враћа се у Улицу Васе Пелагића, улази у Улицу Васе Стајића, иде осовином улице до катастарске парцеле број 586/2, где скреће на запад по јужним ивицама катастарских парцела бр. 588/1, 588/2 и 588/3, скреће по западним ивицама катастарских парцела бр. 588/3, 587/12, 587/14 и 587/16, скреће на запад по јужним ивицама катастарских парцела бр. 624 и 626, па иде по спољашњим ивицама католичког гробља, враћа се на исток по северним ивицама катастарских парцела бр. 587/9, 587/8 и 587/2, скреће на југ источном ивицом катастарске парцеле број 587/2, па северном ивицом катастарске парцеле број 583, скреће на север по западним ивицама катастарских парцела бр. 558, 554, 552, 643, 644, 647, 648, 649, 650, 651 и 652, улази у Улицу браће Анђелић, иде ка истоку осовином улице до раскрснице са Улицом Николе Тесле, иде ка североистоку овом улицом до катастарске парцеле број 349, заобилази по њеној источној ивици, као и по источној ивици катастарске парцеле број 350/1, скреће на север Војвођанском улицом, обилази око катастарске парцеле број 372/1, па иде на југоисток по спољашњим ивицама катастарских парцела од броја 374 до 395/2, где скреће на североисток по северним ивицама катастарских парцела бр. 395/1 и 395/2, пресеца Карађорђеву улицу и улази у део ове улице, поред насеља браће Дејановића, иде осовином улице до катастарске парцеле број 312, па по њеној североисточној ивици, па северозападном и североисточном ивицом катастарске парцеле број 309 и даље на исток по спољашњим ивицама катастарских парцела бр. 307, 305, 303, 301/1, 301/2, 297, 296/4, 292/1, 290/1, 288/1 и 288/2, где скреће ка северу и иде по спољашњим ивицама катастарских парцела бр. 287/1, 287/2, 287/3, 287/4 и 287/5, те се на северу спаја са северном ивицом катастарске парцеле број 285, одакле је почела.

Просторно културно-историјска целина са заштићеном околином обухвата 87 грађевинских блокова. У границама просторно културно-историјске целине је 65 грађевинских блокова, у заштићеној околини 11, док је 11 блокова

делом у просторно културно-историјској целини, а делом у заштићеној околини. Унутар блокова има 1178 објеката. Укупна површина просторно културно-историјске целине је 79 ha, 93 a и 34,03 m². Површина заштићене околине износи 46 ha, 75 a и 96,13 m². Укупна површина под заштитом износи 120 ha, 69 a и 30,16 m².

Просторно културно-историјска целина је настала као резултат развоја града током 18, 19. и почетком 20. века. Насеље, које свој континуитет развија од неолита, своју богату историју дугује изванредном географском положају и особинама тла. Плодно тло на падинама Фрушке горе већ је у римском периоду коришћено за гајење винове лозе, а подножје планине је плодна ораница, што је захтевало и омогућило развој пољопривреде и занатства. Положај на Дунаву и близина великих центара средње Европе, Беча и Будимпеште, омогућавали су развој трговине. Најстарији сачувани објекти из градског језгра потичу са прелаза из 17. у 18. век, из времена турске доминације. Спонтано формирање урбане матрице у 18. веку, када су Карловци били највећа српска варошица у Подунављу, ослањало се на старију основу, што потврђују историјски извори и археолошка открића.

Повлачење Турака и успостављање Карловачке митрополије дају значај Карловцима у политичком животу и отварају процес културно-просветног развоја. Од 1713. године, са премештањем седишта митрополије у Карловце, градитељску активност одликује жив и динамичан развој. Са повећањем политичког значаја и улоге Сремских Карловаца јавља се и потреба за изградњом јавних објеката који одговарају новоустановљеним функцијама. Континуитет градитељском замаху обезбеђују умни и амбициозни карловачки митрополити, као и богати трговци и занатлије, чијим ангажовањем ће до половине 18. века град добити своју основну урбанистичку физиономију, која ће се коначно дефинисати у последњој деценији 19. и почетком 20. века, а која је добрим делом и до данас сачувана.

Преко две трећине изграђених објеката лежи на историјској матрици. Централна зона града састоји се од изразито вредних објеката, па је изражена диспропорција између архитектонске монументалности центра и урбане структуре чији рурални елементи допиру готово до самог центра града.

Просторно културно историјска целина састоји се из: Трга патријарха Бранковића, Трга Бранка Радичевића, улица Митрополита Стратимировића, Карловачког мира, Матошеве, Светозара Марковића, Патријарха Рајачића, Браће Анђелић, Карађорђево, Карловачких ћака, Стражиловске, Гајеве, Дворске баште, Чератског, једног православног и два католичка гробља, Калварије, Прерадовићеве, Змај Јовине, Ивана Мажуранића, дела улица Димитрија Сабова, Максима Горког, Илије Округлића, Андреја Волног, Воросове, Иве Андрића, Мичуринове, Ивана Филиповића, Сарајевске, Жарка Зрењанина, Сремске, Васе Пелагића, Васе Стајића, Вука Караџића, Фрушкогорске, Соње Маринковић, Пупинове, Гробљанске, Јована Гроса, Поштанске, Војвођанске и Николе Тесле.

Највреднији објекти у целини концентрисани су око Трга Бранка Радичевића и Трга патријарха Бранковића и околних улица. Својим архитектонско-ликовним вредностима и функционалним решењима, као и улогом у историјским збивањима, политичком и културно-просветном животу, обезбеђују овој целини изузетно место у историји културе српског народа.

У оквиру просторно културно-историјске целине појединачно су утврђени следећи објекти за непокретна културна добра – споменике културе:

- 1) Чесма на Тргу Бранка Радичевића из 1790. године, Зграда Магистрата саграђена 1806-1811. године у стилу класицизма, Дом Ангелине Дејановић из 1790. године, са барокним прозорима и вратима од кованог гвожђа, Врата од кованог гвожђа на кући број 883, на Тргу Бранка Радичевића из 1772. године, у барокном стилу, Саборна црква саграђена 1758-1762. године, са два торња у барокном стилу и прерадом фасаде у псеудоренесансном стилу 1909. године, и иконостас, рад Јакова Орфелина и Теодора Крачуна из 1780. године у Саборној цркви – Решење бр. 1032, Завода за заштиту и научно проучавање споменика културе НРС, Београд, од 18. јула 1949. године;
- 2) Дворац Јосифа Рајачића, саграђен у првој половини XIX века у стилу класицизма, после Првог светског рата реконструисан у духу необарока – Решење бр. 18, Завода за заштиту и научно проучавање споменика културе НРС, Београд, од 5. јануара 1948. године;
- 3) Зграда Патријаршијског двора, саграђена 1892-1894. године у духу академизма, по пројекту Владимира Николића – Решење бр. 533, Покрајинског завода за заштиту споменика културе Нови Сад, од 21. априла 1951. године;
- 4) Капела мира, сазидана на месту старе капеле 1808. године – Решење бр. 507, Покрајинског завода за заштиту споменика културе Нови Сад, од 23 маја 1963. године;
- 5) Трг Бранка Радичевића са свим грађевинама саграђеним рубом овога Трга укључујући и чесму (објекти на Тргу Бранка Радичевића бр. 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 11, 13, 15, 17 и у улици Маршала Тита бр. 1) – Решење бр. 195, Покрајинског завода за заштиту споменика културе Нови Сад, од 3. априла 1961. године. Поменути Трг представља вредну и добро очувану урбанистичку целину са објектима подигнутим у 18. и 19. веку. Категорисан је као просторно културно-историјска целина од изузетног значаја;
- 6) Горња црква, посвећена Ваведењу Богородице, сазидана 1746. године за време патријарха Арсенија IV – Решење бр. 01-31/2, Покрајинског завода за заштиту споменика културе Нови Сад, од 18. јануара 1972. године;
- 7) Амбијент апотеке из 1890. године, у кући породице Штрасер на Тргу Бранка Радичевића 13 – Решење бр. 01-454/2, Покрајинског завода за заштиту споменика културе Нови Сад, од 15. јуна 1972. године;
- 8) Два надгробна споменика на Чератском гробљу (надгробни споменик из прве половине 19. века, Петра и Софије Бурна; надгробни споменик на месту где је сахрањен историчар Димитрије Руварац) – Решење бр. 119, Покрајинског завода за заштиту споменика културе Нови Сад, од 2. априла 1968. године;
- 9) Три надгробна споменика на Магарчевом брегу (надгробни споменик Димитрија Анастасијевића – Сабова, познатог трговца и оснивача карловачке гимназије; надгробни споменик 18-орице погинулих ратника Првог светског рата; заједнички надгробни споменик 47-орици палих бораца у току НОБ-е), Решење број 120, Покрајинског завода за заштиту споменика културе Нови Сад, од 10 априла 1968. године;
- 10) Иконостас Горње цркве из друге половине 18. века, рад Димитрија Бачевића и две иконе, вероватно руског порекла – Решење број 1352,

Покрајинског завода за заштиту споменика културе Нови Сад, од 31. децембра 1952. године;

- 11) Капела породице Николић на Горњем гробљу на Черату (саграђена 1903. године по пројекту архитекте Владимира Николића) - Решење бр. 01-19/22-87, Покрајинског завода за заштиту споменика културе Нови Сад, од 12. јануара 1988. године.

Осим поменуте зграде Патријаршијског двора и капеле породице Николић, архитекта Владимир Николић, један од најзначајнијих српских архитеката на прелазу 19. и 20. века, пројектовао је и зграду Народно-црквених фондова (1902), Богословски семинар (1900-1901), Стефанеум (1903), кућу породице Ћирић (1894), а извео је и преправку фасаде Саборне цркве (1907-1909). Репрезентативним објектима изведеним у Сремским Карловцима, првенствено на централном градском тргу, Николић је у великој мери изменио урбанистичку физиономију центра града.

Просторно културно-историјска целина, историјски град на десној обали реке Дунав, окружен виноградарским пејзажем, поседује урбанистичке, архитектонско-стилске и културно-историјске вредности као центар културног, просветног и духовног живота Срба у Аустро-Угарској у 18. и 19. веку. Са изузетно вредним градитељским наслеђем и историјом простора остварује избалансану слику културног наслеђа и његовог природног окружења, непоновљив културни пејзаж који представља значајно сведочанство интеракција између наслеђа које је створио човек и амбијенталног наслеђа територије. Поседује све карактеристике јасно дефинисаног географског културног простора који може да илуструје главне културне елементе региона и представља потенцијално једини историјски град са оствареним континуитетом културних, историјских и градитељских вредности на простору Републике Србије.

3. Заштићена околина просторно културно-историјске целине обухвата простор и објекте на катастарским парцелама бр. 150/4, 151/2, 151/3, 155, 156, 157, 161, 162, 163, 164, 165, 166/1, 166/2, 167, 169, 171, 172, 174, 175, 176/1, 176/2, 189/1, 189/2, 189/3, 189/4, 189/5, 189/6, 189/7, 189/8, 189/9, 189/10, 189/11, 189/12, 189/13, 189/14, 189/15, 189/16, 190/1, 190/2, 190/3, 190/4, 190/5, 190/6, 190/7, 190/8, 190/9, 190/10, 190/11, 190/12, 190/13, 190/14, 190/15, 190/16, 190/17, 190/18, 190/19, 191/1, 191/2, 191/4, 191/5, 191/6, 191/7, 191/8, 191/9, 191/11, 191/12, 191/15, 191/18, 191/19, 191/22, 191/23, 191/24, 191/25, 191/26, 191/27, 191/28, 191/29, 191/30, 191/31, 191/32, 191/33, 191/34, 191/35, 192, 193, 195, 196, 197, 198, 199/1, 199/2, 199/3, 199/4, 200, 289/2, 289/3, 289/4, 291/1, 291/2, 293/1, 296/1, 296/2, 298/2, 299/1, 299/2, 300/1, 300/2, 302/2, 302/3, 304/1, 304/2, 308/1, 308/2, 310/1, 310/3, 310/4, 313/1, 313/2, 313/3, 313/4, 313/5, 327, 328, 329/1, 329/2, 331, 332, 333, 334, 335, 336/1, 336/2, 337, 338, 340, 341, 342, 343/1, 343/2, 343/3, 343/4, 343/5, 344, 345, 346, 347, 370/1, 370/2, 371/1, 371/2, 372/2, 375, 377/1, 377/2, 381/1, 381/2, 383, 385/1, 390/2, 391, 392/1, 393, 394, 584, 589, 590/3, 591, 592/1, 592/3, 593/1, 593/2, 593/3, 594/4, 594/8, 594/9, 594/10, 596, 597, 598, 599, 601/1, 601/2, 603, 604/3, 604/4, 605, 606/1, 607/1, 607/2, 608, 609, 611, 612, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 639, 640/2, 640/3, 641/1, 653, 655, 742, 746, 747, 748, 749, 786, 787/1, 788/1, 789/1, 794, 795, 797/1, 797/2, 797/3, 814/1, 814/2, 815, 816, 817, 818, 819, 925, 930, 933, 934, 953, 954, 955, 963, 964/1, 964/2, 965/1, 965/3, 965/4, 966/2, 1073, 1079, 1080, 1150, 1154/1, 1154/2, 1155, 1156, 1157, 1158, 1159, 1160, 1161, 1162, 1163/1, 1163/2, 1164, 1165, 1166, 1167, 1168/2, 1169/2, 1170/2, 1180, 1181, 1182, 1187, 1188, 1189/1, 1189/2, 1191, 1192, 1193, 1194, 1195, 1196/1, 1197/1, 1197/2, 1198, 1199, 1200/1, 1201/1, 1252, 1253/1, 1254, 1255, 1256, 1257, 1258, 1259, 1260, 1261, 1262, 1263, 1264, 1266, 1335, 1336/1, 1336/4, 1337, 1404, 1406, 1408, 1410,

1413, 1418, 1419, 1420, 1421, 1423, 1424, 1425, 1426, 1427/1, 1427/2, 1428/1, 1428/2, 1429, 1431, 1432/1, 1432/2, 1433, 1437/1, 1437/2, 1440, 1442, 1444, 1448, 1450, 1453, 1454, 1497, 1498, 1499, 1500, 1501, 1502, 1505/1, 1506/2, 1513/3, 1513/4, 1517, 1518, 1519, 1520/1, 1521/1, 1522, 1526, 1527, 1528, 1529, 1531, 1532, 1536, 1537, 1538, 1539, 1540, 1541, 1542, 1543, 1544, 1545, 1546, 1547, 1548, 1549, 1550, 1551, 1553, 1554, 1555, 1588, 1589, 1591, 1592, 1594, 1595, 1596, 1597, 1598, 1599, 1600/1, 1600/2, 1605, 1606, 1607, 1608, 1609, 1610, 1611, 1612, 1614, 1615, 1617, 1619, 1620, 1621, 1622, 1623, 1625/1, 1625/2, 1626/1, 1626/2, 1627, 1636, 1637, 1638, 1639, 1640, 1641, 1642, 1643, 1644, 1646/1, 1646/2, 1648, 1649, 1650, 1651, 1652, 1653, 1654, 1655, 1656/1, 1656/2, 1657, 1659, 1660, 1661/1, 1661/2, 1662, 1663/1, 1663/2, 1664/1, 1665/1, 1665/2, 1666, 1668/1, 1668/2, 1669, 1670, 1704, 1706, 1708, 1710, 1712, 1714, 1716, 1716/1, 1742/1, 1742/2, 1743/1, 1758, 1808, 1876, 1877, 1878, 1879, 1880, 1881, 1882/1, 2060/1, 2061/1, 2081, 2084/1, 2084/2, 2084/3, 2085, 2088/1, 2088/2, 2084/1, 2084/2, 2084/3, 2084/4, 2084/5, 2092/1, 2092/2, 2095, 2109, 2110/1, 2111, 2113, 2135/2, 2135/3, 2135/4, 2135/5, 2135/6, 2135/7, 2135/8, КО Сремски Карловци, у јавној својини.

Граница заштићене околине полази од катастарске парцеле број 2081, Железничке станице, иде по спољашњој ивици катастарских парцела бр. 2084/1, 2060/1 и 2092/2, спушта се до зелене површине на катастарској парцели број 200, даље се спушта десном ивицом пута Суботица-Београд до катастарске парцеле број 1555, где скреће на југ источном ивицом катастарских парцела са бројевима 1555, 1589, 1591, пресеца Улицу митрополита Стратимировића, па иде источном ивицом катастарских парцела бр. 1589 и 1591, пресеца Улицу Јована Живковића, иде источном ивицом катастарских парцела бр. 1619, 1622 и 1620, па улази у Виноградарску улицу, иде на север осовином улице, скреће на југозапад осовином исте улице до раскрснице са Улицом Карловачког мира, коју пресеца па иде спољашњим ивицама катастарских парцела Улице Андреја Волног на којима су објекти са непарним бројевима, затим се поклапа са границом просторно културно-историјске целине, која иде по спољашњим ивицама катастарске парцеле број 1765, па осовином Матошеве улице до катастарске парцеле број 1788, где прелази на спољашње ивице ове парцеле и свих катастарских парцела на парној страни Матошеве улице до катастарске парцеле број 1327/1, где скреће на југозапад по спољашњим ивицама катастарских парцела бр. 1323 и 1322/1, затим обухвата катастарске парцеле које окружују православно гробље и Магарчев брег (катастарске парцеле бр. 1336/1, 1336/4, 1808, 1182 и 1180), долази до северозападне тачке гробља па пресеца парцелу број 1180 идући ка западу до парцеле број 1151, иде по њеној јужној ивици све до Стражиловске улице, где се поклапа са границом просторно културно-историјске целине, иде осовином Стражиловске до раскрснице са Гајевом па се спушта поред Дворске баште и Стражиловачког потока до катастарске парцеле број 1881, обухвата спољашње ивице катастарских парцела бр. 1881, 1880, 1879, 1878, 1876, 1877 и 1882/1, па обилази око ивица катастарске парцеле број 1079, иде ка север западном ивицом катастарске парцеле број 953, до раскрснице са Улицом Карловачких Ђака, скреће на запад по спољашњим ивицама катастарских парцела бр. 933, 934 и 931, иде осовином Сарајевске улице на југ, па поново на север до катастарске парцеле са бројем 797/1, иде по јужној ивици катастарских парцела бр. 797/1 и 798, па по источној ивици катастарске парцеле број 789/1, затим по спољашњим ивицама катастарске парцеле број 788/1 (испод Чератског гробља) на североисток, затим по северним ивицама катастарских парцела бр. 2135/2, 2135/3, 2135/4 и 2135/5, па пресеца Балканску улицу и иде по западној ивици катастарских парцела бр. 749, 747, 746 и 742, затим скреће на северозапад осовином Улице Јована Гроса до католичког гробља. Ту иде по спољашњим

ивицама катастарских парцела бр. 634, 639, 641/1, 655 и 653, па по северозападној ивици катастарских парцела бр. 2111, 2110/1, 156, 155, 172, 173, 174, 175, 176/1, 176/2, 150/4, 151/2 и 151/3, пресеца Пинкијеву улицу, па скреће осовином Карађорђевој улици ка североистоку, где обилази по спољашњим ивицама катастарске парцеле број 2109, улази у крак Карађорђевој улици који иде ка Железничкој станици, поред насеља браће Дејановић, иде осовином улице на север до пута Суботица – Београд, пресеца га и завршава се на катастарској парцели број 2081, код Железничке станице.

4. Утврђују се следеће мере заштите просторно културно-историјске целине:

А) Опште мере заштите:

1) у просторно културно-историјској целини и њеној заштићеној околини примењују се одговарајући методи савремене конзерваторске праксе;

2) очување затечене историјске урбане матрице, блокова, улица, тргова и паркова;

3) очување постојећих регулационих и грађевинских линија на подручју просторно културно-историјске целине;

4) очување ивичне блоковске изградње на парцели, као наслеђеног типа грађења:

(1) изградња у низу на регулационој линији, са објектима постављеним „на преко”;

(2) изградња на регулационој линији, са објектима постављеним „дужом”;

(3) наслеђена изградња која је повучена са регулационе линије;

(4) наслеђена изградња слободностојећих објеката;

5) очување унутрашњих дворишта и аутентичних дворишних објеката;

6) очување и уређење свих постојећих лагума укопаних у терен;

7) очување вертикалне регулације, односно постојеће линије поткровних венаца и кота слемена кровова;

8) очување или рестаурација оригиналног изгледа, стилских карактеристика, декоративних елемената и аутентичног колорита објеката који имају архитектонску и културно-историјску вредност;

9) коришћење простора просторно културно-историјске целине за стамбене, пословне, стамбено-пословне или пословно-стамбене намене; од производних делатности приоритет имају делатности везане за производњу вина, а дозвољавају се само мале традиционалне занатске радионице без еманације штетних супстанци;

10) очување пропорцијских односа на фасадама објеката, као и отвора на фасадама;

11) изградњу објеката инфраструктуре на подручју просторно културно-историјске целине вршити према условима надлежног Републичког завода за заштиту споменика културе;

12) партерно опремање и уређење простора вршити према условима надлежног Републичког завода за заштиту споменика културе;

13) за уређење јавних простора (улица, тргова, паркова) унутар просторно културно-историјске целине препоручује се спровођење урбанистичко-архитектонских конкурса;

14) постављање елемената урбаног мобилијара изводити према посебном пројекту „урбане опреме” израђеном према условима надлежног Републичког завода за заштиту споменика културе, а у складу са стилским обележјима амбијента;

15) измештање или уклањање помоћних објеката који не одговарају функционалним потребама или нарушавају културно-историјске или естетске вредности просторно културно-историјске целине;

16) унутрашња дворишта решавати у зависности од намене објекта, као дворишта отвореног типа, функционално припојена улици и међусобно повезана, односно затвореног типа у функцији власника објекта; дворишта отвореног типа партерно решити; унутар њих уклонити неадекватне помоћне објекте;

17) реконструкција или замена постојећих дворишних објеката не сме знатније повећавати већ постигнути степен изграђености; висина дворишних објеката не сме прелазити висину дворишних крила главног објекта који се задржава и штити;

18) уклањање ваздушних водова електричне енергије и постављање подземних;

19) уклањање трафостаница које се налазе испред значајних објеката или на јавним површинама просторно културно-историјске целине;

20) постављање елемената разводне мреже гаса на дворишним зидовима објеката или њихово адекватно маскирање;

21) задржавање и обнова свих старих чесми које су биле у јавној употреби и њихово прикључивање на градску водоводну и канализациону мрежу;

22) приликом изградње нових објеката решити питање паркирања и гаражирања, према условима надлежног завода за заштиту споменика културе; приликом решавања подземних етажа, за сваку појединачну локацију извршити испитивање подземних вода и урадити елаборат заштите суседних објеката;

23) сви земљани радови на територији просторно културно историјске целине условљавају се претходним археолошким ископавањима, археолошким праћењем и документовањем;

24) изградња јавних паркинга, гаража и бензинских пумпи дозвољава се само ван просторно културно-историјске целине; локација нових паркинга могућа је изузетно у деловима блокова који подлежу делимичној урбаној реконструкцији;

25) израда студије саобраћаја којом ће се задовољити потребе грађана, али и спречити штетно дејство саобраћаја на градитељско наслеђе; за израду студије прибавити услове надлежног Републичког завода за заштиту споменика културе и надлежног Завода за заштиту природе Србије;

26) очување и допуна постојећег вредног зеленила на јавним површинама улица и тргова, унутрашњих дворишта, простора око јавних објеката, као и у портама сакралних објеката;

27) уклањање зеленила које је без вредности, а заклања фасаде или угрожава историјска здања;

28) декоративну расвету вредних објеката решавати према условима надлежног Републичког завода за заштиту споменика културе;

29) извођење регулације површинских токова и решавање одвођења атмосферске и подземне воде тако да не угрожавају заштићене објекте;

30) санирати сва клизишта тла геомеханичким и конструктивним захватима тако да се спречи угрожавање заштићених објеката;

31) изградња градске канализационе мреже и прикључивање свих објеката на мрежу;

32) изградња градске канализационе мреже за одвод атмосферске воде и омогућавање одвођење воде од заштићених објеката;

33) изградња хидрантске мреже са приступима ватрогасној служби;

34) задржавање старих гробаља у постојећим границама уз могућност проширивања, са јасним одвајањем старог од нових делова; гробна места знаменитих личности одржавати у оригиналном изгледу, а остала гробна места одржавати у складу са прописима о одржавању гробаља; зелене површине, стазе и урбани мобилијар решавати према условима надлежног Републичког завода за заштиту споменика културе;

35) израда студије за омогућавање приступа лица са посебним потребама заштићеним објектима.

Б) Посебне мере заштите за објекте и просторе:

За објекте од посебне вредности (објекти на катастарским парцелама бр. 247, 252/1, 252/2, 254, 256, 279, 281, 282/1, 282/2, 282/3, 286, 287/1, 287/2, 287/3, 287/4, 287/5, 287/6, 288/2, 406, 407, 410, 413, 428/2, 429, 430, 431, 432, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441/1, 444, 445, 446, 479, 483, 510, 538/2, 543, 791, 1048, 1057, 1069, 1078, 1095/2, 1097, 1102/1, 1103/1, 1104, 1105, 1106, 1107, 1109, 1229, 1230, 1231, 1233, 1236/1, 1238, 1299, 1396/1, 1441, 1495, 1602 и 2112, КО Сремски Карловци) утврђују се следеће мере заштите:

1) очување аутентичног хоризонталног и вертикалног габарита, примењених материјала и конструктивног склопа;

2) очување или рестаурација изворног изгледа композиције, стилских карактеристика, декоративних елемената и аутентичног колорита објеката;

3) очување основних вредности функционалног склопа и ентеријера (декоративног молераја, пећи, гипсане пластике и сл.);

4) осавремењивање објеката, у циљу бољег коришћења, без надградње објеката, дозвољено је, што подразумева следеће интервенције:

(1) увођење савремених инсталација, под условом да не наруше ентеријерске вредности објекта;

(2) уређење поткровља, осим код сакралних објеката, могуће је искључиво у постојећем габариту крова, са приступом из постојећег степенишног простора или неке друге просторије највише етаже, ако се тиме не нарушава изворно функционално решење објекта; осветљење остварити путем кровних прозора оријентисаних према дворишном простору, а према уличном делу могуће је отварање кровних прозора у равни крова, и то само ако се тиме не нарушава естетика и склад изворног изгледа објекта; изузетно, могуће је кровне прозоре пројектовати и као вертикалне баце, али у ограниченом броју и уз услов да се не наруше архитектонске и стилске одлике

објекта; приступ поткровљу је могућ само из унутрашњости последње етаже;

- (3) уређење подрума дозвољава се у случају да се тиме не нарушавају основне вредности објекта и његова стабилност; врше се претходна испитивања тла и носеће конструкције објекта у случају спуштања нивелете пода; обавезна израда елабората заштите суседних објеката; приступ подруму могуће је остварити из постојећег степенишног простора, из друге просторије или из дворишта, али само ако се тиме не нарушавају стабилност и вредности објекта;
  - (4) дворишна крила главног објекта изузетно могу бити дограђена и то до висине уличног крила, уколико се тиме не нарушава архитектонски склоп, односно уколико је изворним решењем остављена могућност за дворишну изградњу; дворишне доградње јединствено решити за читаву парцелу како би се остварила јединствена естетска целина;
  - (5) код слободностојећих објеката и историјских сакралних објеката не дозвољава се доградња дворишних делова;
- 5) отварање портала и излога могуће је на уличним фасадама објеката само у случају рестаурације изворног изгледа објекта;
  - 6) портали и излози могу бити израђени искључиво од дрвета;
  - 7) остали објекти на парцели не подлежу режиму главног објекта и решавају се у складу са њиховом валоризацијом, али тако да не угрозе главни објекат; накнадно дограђени неестетски делови објеката и неадекватни помоћни објекти са парцеле и из окружења који немају споменичка својства – уклањају се; дворишне објекте у свему ускладити са главним (уличним) објектом;
  - 8) објекат на Тргу Бранка Радичевића број 9, катастарска парцела број 431, може се надоградити за један спрат, тако да висина поткровног венца не буде виша од суседног објекта;
  - 9) могућа је промена намене објеката, с тим да нове функције морају бити примерене архитектури, постојећем функционалном и конструктивном склопу објекта, а уз претходно прибављене услове и сагласност надлежног завода за заштиту споменика културе;
  - 10) рекламе и табле са именима значајних личности које су живеле у објектима, осветљење и др. на фасадама могу се поставити само према условима надлежног завода за заштиту споменика културе;
  - 11) клима уређаји и други технички уређаји и инсталације не могу се постављати на уличне фасаде; на дворишне фасаде могу се постављати само уз прибављене услове и сагласност надлежног завода за заштиту споменика културе.
  - 12) Трг Бранка Радичевића користити у функцији пешачке зоне;
  - 13) за партерно уређење Трга Бранка Радичевића и Трга патријарха Бранковића обавезно је спровођење јавног архитектонско урбанистичког конкурса;
  - 14) на катастарској парцели број 252/1 није дозвољена градња;

15) на катастарској парцели број 281 дозвољена је доградња дворишног крила Жупног двора и изградња новог приземног објекта на месту постојећег помоћног објекта;

16) на катастарској парцели број 438 дозвољено је уклањање постојећег помоћног објекта, изградња дворишног и доградња уличног крила исте спратности са уличним крилом;

17) на катастарској парцели број 256 дозвољена је тотална реконструкција зграде, у свему према аутентичном изгледу;

18) на катастарској парцели број 436 дозвољена је реконструкција некадашњег биоскопа у дворишту зграде на Тргу Бранка Радичевића бр. 5;

19) на катастарској парцели број 1495 могућа је изградња новог објекта према условима надлежног завода за заштиту споменика културе;

20) на катастарским парцелама број 406 и 407, могућа је изградња нових објеката, искључиво у функцији Цркве Ваведења Богородице (Горње цркве), а према условима надлежног завода за заштиту споменика културе;

21) простор Дворске баште, са свим објектима, третирају као урбани простор од посебне вредности уз примену свих мера заштите.

За објекте од вредности (објекти на катастарским парцелама бр. 163, 200, 210, 213/1, 217, 218, 220, 221, 223, 224, 225, 226, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 244, 245, 246, 251/1, 251/2, 253, 255, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 267, 270/1, 270/2, 280, 283/2, 285, 290/1, 292/1, 295, 297, 299/1, 299/2, 300/1, 303, 305, 307, 313/5, 332, 338, 350/2, 354, 356/1, 358/2, 360, 363, 364, 367, 368, 369, 385/2, 393, 394, 396, 397, 398, 399, 403, 404, 408, 409, 415, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 428/1, 433/1, 434/1, 447, 452, 453, 455/1, 456, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 466, 467, 472, 475/1, 481/1, 485, 486/1, 486/2, 493, 502, 503, 505, 519/1, 521/1, 522, 524, 525, 526/1, 526/2, 531, 533, 537, 540, 541/1, 546, 547, 549, 551, 554, 559, 565, 568, 575, 583, 635, 645, 646, 648, 651, 652, 829, 832, 834, 841, 845, 850, 859/1, 861, 873, 875/1, 885, 886, 888, 890, 893/1, 896, 903, 905, 931, 953, 957, 958/1, 958/2, 959, 967, 968, 969, 970, 971, 974, 979/2, 980, 981, 984, 986, 991, 993, 994, 997, 998, 1014, 1018, 1019, 1021/1, 1021/2, 1022, 1025, 1027, 1037, 1038, 1043/1, 1045, 1046, 1051, 1052, 1056, 1058, 1060, 1063, 1064, 1066, 1070, 1071, 1072, 1073, 1074, 1075, 1082, 1085, 1087, 1090, 1094, 1096, 1098/1, 1098/2, 1099, 1100, 1101/1, 1108, 1111, 1115, 1116, 1120, 1121, 1124, 1127, 1128, 1129, 1131, 1133, 1134, 1136, 1138, 1140, 1141, 1162, 1163/1, 1165, 1183, 1184, 1185, 1202, 1209, 1213, 1214, 1221, 1222, 1223, 1225, 1226/2, 1232, 1234/1, 1234/2, 1235, 1239, 1241, 1243, 1244, 1245, 1249, 1267, 1268/1, 1268/2, 1269, 1271, 1272/1, 1272/2, 1276, 1278/1, 1280, 1281, 1282, 1283, 1290, 1296/2, 1297/2, 1298, 1301/1, 1301/2, 1302, 1303, 1304, 1310/1, 1311/1, 1326/1, 1329, 1338, 1341, 1347, 1354/1, 1356, 1358, 1362, 1364, 1366, 1369, 1371, 1372/1, 1383, 1387, 1391, 1392/1, 1392/3, 1393/1, 1394, 1395/1, 1395/2, 1398/1, 1399, 1401, 1403, 1405, 1409, 1411, 1414, 1425, 1434, 1443, 1454, 1458, 1460/1, 1460/3, 1460/4, 1462, 1464, 1465, 1468/1, 1468/3, 1477/1, 1478, 1479, 1481, 1487, 1496, 1512, 1513/3, 1515, 1523, 1525, 1530, 1600/1, 1601, 1657, 1659, 1668/1, 1668/2, 1670, 1675, 1677, 1678, 1682, 1688/1, 1691, 1692, 1716/1, 1765, 1788, 1795, 1797, 1799, 1803, 2081, 2095 и 2104/2, КО Сремски Карловци) утврђују се следеће мере заштите:

1) очување оригиналног хоризонталног и вертикалног габарита, примењених материјала и конструктивног склопа;

2) очување или рестаурација изворног изгледа, стилских карактеристика, декоративних елемената и аутентичног колорита објеката;

3) очување основних вредности ентеријера (декоративног молераја, пећи, гипсане пластике и сл.);

4) дозвољено је осавремењивање објеката, у циљу бољег коришћења, без надградње објеката, што подразумева следеће интервенције:

- (1) увођење савремених инсталација, под условом да не наруше ентеријерске вредности објекта;
- (2) уређење поткровља, осим код сакралних објеката, могуће је искључиво у постојећем габариту крова, са приступом из постојећег степенишног простора или неке друге просторије највише етаже, ако се тиме не нарушава изворно функционално решење објекта; осветљење остварити путем кровних прозора оријентисаних према дворишном простору, а према уличном делу могуће је отварање кровних прозора у равни крова, и то ако се тиме не нарушава естетика и склад изворног изгледа објекта; кровне прозоре могуће је пројектовати и као вертикалне баце, с тим да се усклади изглед баца са архитектонским и стилским одликама објекта; приступ поткровљу је могућ само из унутрашњости последње етаже;
- (3) уређење подрума могуће је остварити ако се тиме не нарушавају основне вредности здања и његова стабилност; извршити претходна испитивања тла и носеће конструкције објекта у случају спуштања нивелете пода; обавезно урадити елаборат заштите суседних објеката; приступ подруму могуће је остварити из постојећег степенишног простора, из друге просторије или из дворишта, али само у случају да се тиме не нарушавају стабилност и вредности објекта;
- (4) дворишна крила главног објекта могу бити дограђена до висине уличног крила; дворишне доградње јединствено решити за читаву парцелу како би се остварила јединствена естетска целина;
- (5) код историјских сакралних објеката не дозвољава се доградња дворишних делова;

5) отварање портала и излога могуће је на уличним фасадама објеката који су били пословно стамбени у доба подизања и то јединственим третирањем читаве фасаде; изглед портала и излога дефинисати према условима надлежног завода за заштиту споменика културе;

6) портали и излози могу бити израђени искључиво од дрвета;

7) остали објекти на парцели не подлежу режиму главног објекта и решавају се у складу са њиховом валоризацијом, али тако да не угрозе главни објекат; накнадно дограђени неестетски делови грађевине и неадекватни помоћни објекти са парцеле и из окружења се уклањају; дворишне објекте у свему ускладити са главним (уличним) објектом;

8) у случају да се радови изводе на лагуму који припада парцели на којој су главни и помоћни објекти, потребно је прибавити услове од надлежног завода за заштиту споменика културе;

9) могућа је промена намене објеката, с тим да нове функције морају бити примерене архитектури, постојећем функционалном и конструктивном склопу објекта;

10) рекламе и табле са именима значајних личности које су живеле у објектима, осветљење и др. на фасадама, могу се поставити уз прибављене услове и сагласност надлежног завода за заштиту споменика културе;

11) клима уређаји и други технички уређаји и инсталације не могу се постављати на уличне фасаде; на дворишне фасаде се могу постављати само уз прибављене услове и сагласност надлежног завода за заштиту споменика културе;

12) за партерно уређење катастарске парцеле број 200 може се спровести јавни архитектонско урбанистички конкурс;

13) на катастарској парцели број 1085 могућа је тотална реконструкција главног објекта.

Објекти без вредности (објекти на катастарским парцелама бр. 150/4, 151/2, 151/3, 155, 156, 157, 161, 162, 164, 165, 166/1, 166/2, 167, 169, 171, 172, 174, 175, 176/1, 176/2, 189/1, 189/2, 189/3, 189/4, 189/5, 189/6, 189/7, 189/8, 189/9, 189/10, 189/11, 189/12, 189/13, 189/14, 189/15, 189/16, 190/1, 190/2, 190/3, 190/4, 190/5, 190/6, 190/7, 190/8, 190/9, 190/10, 190/11, 190/12, 190/13, 190/14, 190/15, 190/16, 190/17, 190/18, 190/19, 191/1, 191/2, 191/4, 191/5, 191/6, 191/7, 191/8, 191/9, 191/11, 191/12, 191/15, 191/18, 191/19, 191/22, 191/23, 191/24, 191/25, 191/26, 191/27, 191/28, 191/29, 191/30, 191/31, 191/32, 191/33, 191/34, 191/35, 192, 193, 195, 196, 197, 198, 199/1, 199/2, 199/3, 199/4, 201, 203, 204, 205, 207, 208, 209/1, 209/2, 212/1, 212/2, 213/2, 213/3, 214, 215, 216, 219, 222, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 243, 248, 250, 251/3, 264/1, 264/2, 265, 268, 271/1, 271/2, 271/3, 272, 273, 274, 275/1, 275/2, 275/3, 276, 283/1, 283/3, 288/1, 289/2, 289/3, 289/4, 291/1, 291/2, 293/1, 296/1, 296/2, 296/4, 298/2, 300/2, 301/1, 301/2, 302/1, 302/2, 302/3, 304/1, 304/2, 308/1, 308/2, 309, 310/1, 310/3, 310/4, 311/1, 312, 313/1, 313/2, 313/3, 313/4, 327, 328, 329/1, 329/2, 331, 333, 334, 335, 336/1, 336/2, 337, 340, 341, 342, 343/1, 343/2, 343/3, 343/4, 343/5, 344, 345, 346, 347, 349, 350/1, 351, 352/1, 353, 355, 356/2, 356/5, 357, 359, 361, 362, 365, 366, 370/1, 370/2, 371/1, 371/2, 372/1, 372/2, 374, 375, 376, 377/1, 377/2, 378, 380, 381/1, 381/2, 382, 383, 385/1, 386, 387, 388, 389, 390/2, 391, 392/1, 395/1, 395/2, 400, 401, 402, 405, 411, 412, 414, 425, 426, 427/1, 427/2, 442, 443, 448, 449, 450, 451, 454, 455/2, 468/1, 468/2, 469, 470, 471, 473, 474/1, 474/2, 476, 477, 480, 481/2, 481/3, 482, 487, 488, 489, 490, 492, 494, 495, 496, 497, 499/1, 499/2, 500, 501, 504, 507, 508, 509, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519/2, 520, 521/2, 523, 527, 529, 534, 536, 538/1, 539, 541/2, 542, 544/1, 544/2, 545/1, 545/2, 548, 550, 552, 556, 557, 558, 561, 562, 563, 564, 566, 567, 569, 570/1, 570/2, 571/2, 571/3, 572, 573, 574, 576, 577, 578, 580, 581, 582, 584, 585, 586/1, 586/2, 587/2, 587/3, 587/4, 587/5, 587/7, 587/8, 587/9, 587/10, 587/11, 587/12, 587/14, 587/16, 587/17, 587/18, 588/1, 588/2, 588/3, 589, 590/3, 591, 592/1, 592/3, 593/1, 593/2, 593/3, 594/4, 594/8, 594/9, 594/10, 596, 597, 598, 599, 601/1, 601/2, 603, 604/3, 604/4, 605, 606/1, 607/1, 607/2, 608, 609, 611, 612, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 639, 640/2, 640/3, 641/1, 643, 644, 647, 649, 650, 653, 655, 742, 746, 747, 748, 749, 785, 786, 787/1, 788/1, 789/1, 792, 793, 794, 795, 797/1, 797/2, 797/3, 814/1, 814/2, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824/1, 824/2, 825, 826, 827, 828, 830, 831, 837, 839, 843, 844, 847, 852/2, 852/3, 853/1, 853/2, 854/3, 855, 856/1, 856/2, 856/3, 857, 858/1, 859/2, 860/3, 860/4, 862, 863, 864/1, 864/2, 865, 866, 867, 868/1, 868/2, 870, 872, 874, 875/2, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 884/1, 884/2, 887, 889/1, 889/2, 892/1, 892/2, 892/3, 893/2, 894, 895, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 904, 908, 909, 910, 911/1, 911/2, 912, 913, 914, 915/1, 915/2, 916, 917, 919, 920, 921, 923, 924, 925, 926, 928/1, 928/2, 930, 933, 934, 954, 955, 956/1, 956/2, 960, 961/1, 961/2, 962, 963, 964/1, 964/2, 965/1, 965/3, 965/4, 966/1, 966/2, 972, 973/1, 973/2, 975, 976, 977, 978/1, 978/2, 979/1, 982, 983, 985, 988, 989/1, 989/2, 995, 996, 999,

1000, 1002, 1003, 1004, 1005, 1006, 1008, 1009/1, 1009/2, 1010, 1011, 1012, 1013, 1015, 1016, 1017, 1020, 1021/3, 1023, 1024, 1026, 1028, 1029, 1030/1, 1030/2, 1031, 1032, 1033, 1034, 1035/1, 1035/2, 1036, 1039/1, 1039/2, 1040, 1041, 1042, 1043/2, 1044, 1047/1, 1047/3, 1047/4, 1049, 1050, 1053, 1055, 1059, 1061, 1062/1, 1065/1, 1065/2, 1067/2, 1068/1, 1079, 1080, 1081, 1083, 1084, 1086, 1088, 1089, 1091, 1092, 1093/1, 1093/2, 1093/3, 1095/1, 1101/2, 1102/2, 1102/3, 1103/2, 1110, 1112, 1113, 1114, 1117, 1118, 1119, 1122, 1123, 1125, 1130, 1135, 1137, 1139, 1142, 1143, 1150, 1154/1, 1154/2, 1155, 1156, 1157, 1158, 1159, 1160, 1161, 1163/2, 1164, 1166, 1167, 1168/2, 1169/2, 1170/2, 1180, 1181, 1182, 1187, 1188, 1189/1, 1189/2, 1191, 1192, 1193, 1194, 1195, 1196/1, 1197/1, 1197/2, 1198, 1199, 1200/1, 1201/1, 1203, 1204, 1205/1, 1205/2, 1206/1, 1206/2, 1207, 1210, 1211, 1212, 1215, 1216, 1217, 1218, 1219, 1220, 1224, 1226/1, 1227, 1236/2, 1237, 1240, 1246, 1247, 1248, 1250, 1252, 1253/1, 1254, 1255, 1256, 1257, 1258, 1259, 1260, 1261, 1262, 1263, 1264, 1266, 1270, 1272/3, 1273, 1275, 1277, 1284, 1286, 1287, 1288, 1289, 1291, 1292, 1293, 1294, 1295, 1296/1, 1297/1, 1305, 1306, 1307, 1308, 1309, 1310/2, 1310/3, 1311/2, 1312, 1313, 1314, 1315, 1317/1, 1317/2, 1318, 1319, 1320/1, 1320/2, 1321/1, 1321/2, 1322/1, 1323, 1327/1, 1332, 1335, 1336/1, 1336/4, 1337, 1343, 1345, 1349/1, 1349/2, 1350/1, 1352/1, 1352/2, 1368, 1370/1, 1370/2, 1372/2, 1374, 1375, 1376/1, 1376/2, 1377, 1378, 1379, 1380, 1381, 1382, 1385, 1386, 1388, 1389, 1390, 1392/2, 1393/2, 1395/3, 1396/2, 1397/1, 1397/2, 1398/2, 1400, 1404, 1406, 1407, 1408, 1410, 1413, 1415, 1416, 1418, 1419, 1420, 1421, 1423, 1424, 1426, 1427/1, 1427/2, 1428/1, 1428/2, 1429, 1430, 1431, 1432/1, 1432/2, 1433, 1436, 1437/1, 1437/2, 1438, 1440, 1442, 1444, 1445, 1447, 1448, 1449, 1450, 1451, 1453, 1455, 1456, 1457, 1459, 1460/2, 1461, 1463, 1466, 1467, 1468/4, 1469/1, 1469/2, 1470/2, 1471, 1472, 1473, 1474, 1476, 1477/2, 1480, 1482, 1483, 1484, 1485, 1486, 1488, 1489, 1490/1, 1490/2, 1491, 1492, 1493, 1494, 1497, 1498, 1499, 1500, 1501, 1502, 1503, 1504, 1505/1, 1505/2, 1506/1, 1506/2, 1507, 1508, 1509, 1510, 1513/1, 1513/2, 1513/4, 1514, 1516/1, 1516/2, 1517, 1518, 1519, 1520/1, 1521/1, 1521/2, 1522, 1524, 1526, 1527, 1528, 1529, 1531, 1532, 1533, 1534, 1536, 1537, 1538, 1539, 1540, 1541, 1542, 1543, 1544, 1545, 1546, 1547, 1548, 1549, 1550, 1551, 1553, 1554, 1555, 1588, 1589, 1591, 1592, 1594, 1595, 1596, 1597, 1598, 1599, 1600/2, 1603/2, 1605, 1606, 1607, 1608, 1609, 1610, 1611, 1612, 1614, 1615, 1617, 1619, 1620, 1621, 1622, 1623, 1625/1, 1625/2, 1626/1, 1626/2, 1627, 1636, 1637, 1638, 1639, 1640, 1641, 1642, 1643, 1644, 1645, 1646/1, 1646/2, 1648, 1649, 1650, 1651, 1652, 1653, 1654, 1655, 1656/1, 1656/2, 1660, 1661/1, 1661/2, 1662, 1663/1, 1663/2, 1664/1, 1665/1, 1665/2, 1666, 1669, 1672, 1673, 1674/1, 1674/2, 1676, 1679, 1680, 1681, 1683/1, 1684, 1686, 1687/1, 1687/2, 1689, 1690, 1693, 1694, 1696, 1697, 1698, 1700, 1701, 1702, 1703, 1704, 1706, 1708, 1710, 1712, 1714, 1716, 1742/1, 1742/2, 1743/1, 1758, 1792, 1805, 1808, 1876, 1877, 1878, 1879, 1880, 1881, 1882/1, 2060/1, 2061/1, 2084/1, 2084/2, 2084/3, 2085, 2088/1, 2088/2, 2084/1, 2084/2, 2084/3, 2084/4, 2084/5, 2092/1, 2092/2, 2109, 2110/1, 2111, 2113, 2135/2, 2135/3, 2135/4, 2135/5, 2135/6, 2135/7 и 2135/8, КО Сремски Карловци) могу бити адаптирани или замењени новим објектима према условима надлежног завода за заштиту споменика културе, с тим да морају испуњавати следеће услове:

1) У случају када се гради нови објекат:

- (1) усклађивање нових објеката са карактером амбијента и вредностима урбаног и архитектонског наслеђа у погледу димензија, диспозиције, пропорција, типа градње и обликовања;
- (2) положај објекта на парцели је ивични, оријентисан према улици, одређен постојећом регулационо-грађевинском линијом улице, односно припадајућег блока;

- (3) висински габарит новог објекта који се интерполује између два објекта са културним и историјским вредностима одређен је висинским габаритом суседних објеката, висином венца, слемена крова и сл.;
  - (4) габарит се по дубини решава слободно у складу са функцијом објекта; у случају да се нови објекат гради уз објекат који је предвиђен за чување, дворишним крилима новог објекта прекрити забатне и калканске зидове суседних објеката, а висине забата и калканских зидова не могу прелазити висине зидова суседних објеката;
  - (5) по угледу на постојеће градитељско наслеђе у оквиру просторне културно историјске целине, за нови објекат формирати колски улаз због решавања паркирања и гаражирања, изношења смећа, из противпожарних разлога и сл.;
  - (6) приликом изградње новог објекта решити паркирање и гаражирање унутар парцеле, као и хортикултурно уређење његовог окружења;
  - (7) обликовање новопланираних објеката, као и целокупно архитектонско дело (конструкција, функција), треба да носи печат свога времена; са објектима у окружењу са културним и историјским вредностима треба да чине складну целину;
  - (8) интерполовани објекти могу бити покривени једносливним или двосливним крововима; кровни надзидак не може бити виши од $1/3$ висине спратне етаже, а положај слемена крова треба да буде приближно на половини ширине тракта, нагиб кровних равни не сме бити стрмији од суседних сачуваних објеката; у случају замене низа објеката, нагиб целог низа мора бити приближан преовлађујућим у оквиру просторно културно-историјске целине (33-45о);
  - (9) за спољну обраду новог објекта дозвољена је употреба материјала који су примењени на постојећим објектима просторне културно-историјске целине, а који имају културно-историјску вредност;
  - (10) намена нових објеката може бити: јавна, стамбена, пословна и мешовита; код мешовитих објеката пословање треба да је на нижим етажама, а становање на вишим; улични део приземља треба да има локале;
  - (11) дворишта отвореног типа адекватно партерно уредити, поплочати, озеленити и осветлити;
- 2) до изградње новог објекта, на постојећем објекту су могуће све интервенције као и на објектима од вредности, као и:
- (1) остале интервенције (отварање портала, излога, на уличној фасади и др.) могуће су јединственим третирањем читавог објекта, тако да се на тај начин остваре квалитетни пропорцијски односи и естетска целина објекта;
- 3) У случају задржавања и адаптације постојећих објеката без вредности који не нарушавају амбијент, применити следеће мере заштите:
- (1) очување оригиналног хоризонталног и вертикалног габарита, примењених материјала и конструктивног склопа;

- (2) постављање кровног покривача од бибер црепа;
- (3) дозвољава се осавремењивање објекта, у циљу бољег коришћења, увођењем савремених инсталација;
- (4) дозвољавају се доградње у дворишном делу али тако да не надвисују главни објекат;
- (5) пројектовање излога на уличној фасади дозвољава се уз јединствени третман читавог објекта, тако да се на тај начин остваре квалитетни пропорцијски односи и естетска целина објекта;
- (6) дозвољава се уређење поткровља са осветљењем путем кровних прозора у равни крова;
- (7) уколико је објекат повучен са регулације, оградни зидови на регулацији морају бити зидани, малтерисани и бојени, а капије израђене од дрвета према условима надлежног завода за заштиту споменика културе;

4) уколико парцели објекта без вредности припада лагум укопан у терен, за било какве радове у лагуму морају се прибавити мере заштите од надлежног завода за заштиту споменика културе.

5. Утврђују се следеће мере заштите заштићене околине просторно културно-историјске целине:

A) Опште мере заштите:

- 1) очување затечене урбане матрице;
- 2) очување регулационе линије;
- 3) очување вертикалне регулације;
- 4) очување начина живота и привређивања на породичним парцелама;
- 5) усклађивање нових објеката са карактером амбијента и вредностима урбаног наслеђа у погледу димензија, диспозиције, пропорција, типа градње и обликовања;

6) висински габарит новог објекта који се интерполује између два стара објекта, ускладити са висинским габаритом суседних објеката, висином венца, слемена крова и сл.;

7) габарит новог објекта се по дубини решава слободно у складу са функцијом објекта; у случају да се нови објекат гради уз објекат који је предвиђен за чување, висине забата и калканских зидова дворишних крила не могу прелазити висине зидова суседних објеката;

8) приликом изградње новог објекта решити паркирање и гаражирање унутар парцеле, као и хортикултурно уређење окружења;

9) обликовање новопланираних објеката, као и целокупно архитектонско дело (конструкција, функција), треба да носи печат свога времена;

10) интерполовани објекти могу бити покривени једносливним или двосливним крововима; у случају замене низа објеката, нагиб целог низа мора бити приближан преовлађујућим у оквиру просторно културно-историјске целине (33-45°);

11) за спољну обраду новог објекта дозвољена је употреба материјала који не одударују од изворних, примењених на постојећим објектима просторно

културно-историјске целине који имају културно-историјску вредност (с тим што није дозвољена употреба беле силикатне опеке, ломљеног камена и видљивих бетонских површина);

12) намена нових објеката може бити: јавна, стамбена, пословна и мешовита.

13) на постојећим објектима могуће су интервенције (отварање портала, излога, на уличној фасади и др.) јединственим третирањем читавог објекта, тако да се на тај начин остваре квалитетни пропорцијски односи и естетска целина објекта;

14) обавезно је постављање кровног покривача од бибер црепа;

15) дозвољава се осавремењивање објеката, у циљу бољег коришћења, увођењем савремених инсталација;

16) могуће је уређење поткровља са осветљењем путем кровних прозора у равни крова;

17) уколико је објекат повучен са регулације оградни зидови на регулацији морају бити зидани, малтерисани и бојени, а капије израђене од дрвета;

18) градња на празним парцелама које се налазе у границама заштићене околине дозвољава се уз сагласност надлежног завода за заштиту споменика културе.

Б) Посебне мере заштите:

1) на катастарској парцели број 1716/1 налази се главни објекат од вредности и на њега се примењују све мере заштите утврђене за објекте од вредности;

2) на катастарској парцели број 251/3 уклонити постојеће објекте; могућа је изградња новог објекта према условима надлежног завода за заштиту споменика културе;

3) у границама заштићене околине налазе се две јавне чесме на јавним површинама, за које нема бројева парцела; јавне чесме чувају се и одржавају у аутентичном изгледу.

6. Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

РС Број:

У Београду, 2015. године

НАРОДНА СКУПШТИНА
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

ПРЕДСЕДНИК

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I. Правни основ за доношење одлуке

Правни основ за доношење ове одлуке садржан је у члану 56. став 1. Закона о културним добрима („Службени гласник РС”, број 71/94, 52/11 – др. закон и 99/11 – др. закон), којим је прописано да Народна скупштина утврђује културна добра од изузетног значаја.

II. Разлози за доношење одлуке

Просторно културно-историјска целина „Градско језгро Сремских Карловаца”, са заштићеном околином, обухвата 87 грађевинских блокова. У границама целине је 65 грађевинских блокова, док је у заштићеној околини 11 грађевинских блокова. Блокова који су делом у просторно културно-историјској целини, а делом у заштићеној околини има 11. Унутар блокова има 1178 објеката.

Просторно културно-историјска целина настала је као резултат развоја града током 18, 19. и почетком 20. века. Насеље које свој континуитет развија од неолита, богату историју дугује изванредном географском положају и особинама тла. Плодно тло на падинама Фрушке Горе већ је у римском периоду коришћено за гајење винове лозе, а подножје планине је плодна ораница, што је захтевало и омогућило развој занатства. Положај на Дунаву и близина великих центара Средње Европе, Беча и Будимпеште, омогућавали су развој трговине. Најстарији сачувани објекти из градског језгра потичу са прелаза из 17. у 18. век, из времена турске доминације. Спонтано формирање урбане матрице у 18. веку, када су Карловци били највећа српска варошица у Подунављу, ослањало се на старију основу, што потврђују историјски извори и најновија археолошка открића.

Повлачење Турака и успостављање Карловачке митрополије дају значај Карловцима у политичком животу, а самим тим отварају процес културно-просветног развоја. Од 1713. године, са премештањем седишта митрополије у Карловце, градитељску активност одликује жив и динамичан развој. Са повећањем политичког значаја и улоге Карловаца појављује се и потреба за изградњом јавних објеката који одговарају новоустановљеним функцијама. Континуитет градитељском замаху обезбеђују умни и амбициозни карловачки митрополити, као и богати трговци и занатлије, чијим ангажовањем ће до половине 18. века Карловци добити своју основну урбанистичку физиономију, која ће се коначно дефинисати у последњој деценији 19. и почетком 20. века, а која је добрим делом и до данас сачувана.

На карти битке код Петроварадина из 1718. године налази се мали план Карловаца који се може сматрати најстаријим познатим планом и најприближнијим изгледом града у турско доба. Опис потврђује постојање центра образованог на данашњем Тргу Бранка Радичевића, а на пресеку улица које воде ка Петроварадину и Стражилову. Први познати план Сремских Карловаца потиче из 1747. године и рађен је по наруџбини Патријарха српског Арсенија IV Шакабанте. Овим планом извршена је реамбулација Сремских Карловаца и утврђена својина над земљом и кућама Митрополије и свештенства, као и пуни преглед стања на подручју града. Централни простор данашњег Трга Бранка Радичевића заузимала су два блока зграда, одвојена уском улицом, у којима су биле радње окренуте ка западу према главној чаршији. Река Дунав је тада текла у непосредној близини данашњег Трга, са северне стране, а уз саму обалу је било пристаниште са рибљом пијацом.

Стражиловачки поток делио је град на два дела повезана мостовима. Улице нису биле поплочане. У другој половини 18. века Карловци постају центар духовног и културног живота, економски моћан у Славонско-сремској војној граници. Сталним досељавањем становништво се увећавало. Према сачуваном попису из 1769/70. године помињу се четири махале (Чаршија, Горња, Кнежевачка, Ловачка махала) и засеок Швапска. Најбољи опис изгледа града дао је Фридрих фон Таубе 1777. године, помињући 845 нумерисаних грађанских кућа, од којих је 300 од камена, а око сто су спратне грађевине. Остале куће су мање, од набоја или плетера, покривене трском.

Кроз цео 18. и већи део 19. века главна и једина привредна грана већине карловачког становништва била је виноградарство, док је воћарство третирано као спореднија и слабије профитабилна грана. Сва боље експонирана земљишта поред реке Дунав и у карловачким пољима била су засађена племенитом виновом лозом која је давала одлично и квалитетно вино по коме су Карловци били познати и изван својих граница, у Бечу и аустријским земљама.

Иако су још од почетка 18. века карловачки митрополити започели са тражењем могућности за организовањем просветног и културног живота, тек када је 1749. године за митрополита изабран један од најпросвећенијих и најенергичнијих карловачких митрополита и, свакако, највећи просветни радник међу њима – митрополит Павле Ненадовић, Карловци постају у правом смислу центар верског, просветног и културног живота. За његово име везује се отварање Латинске школе, на чијем је челу био Рус Емануел Козачински, као и оснивање чувених „Покровобогородичиних школа” које су у свом саставу имале Малу словенску школу, Словенско-псалтирску школу, Словенско-граматическу школу и Клерикалну школу (богословију). Школа Козачинског и Покровобогородичине школе одиграле су веома важну улогу у ширењу класичног образовања у Карловцима, а за финансирање овог просветног система као и осталих школа у митрополији, митрополит Ненадовић је установио Школско-клерикални фонд у који су свештеници, црквене општине, манастири и виђенији грађани годишње уплаћивали одређене суме.

У клими општег економског успона пред крај 18. века, када у Карловцима постоји дванаест занатлијских еснафа и веома развијена активност трговаца – извозника, стекли су се услови за реализацију још раније испољене потребе о оснивању Српске православне велике гимназије карловачке. Гимназија је основана 1791. године, а за њено оснивање, поред прилога карловачких грађана, свакако су најзаслужније две истакнуте личности тога времена – један од најбогатијих Карловчана Димитрије Анастасијевић Сабов и митрополит Стефан Стратимировић. Исте, 1791. године, Карловчани својим прилозима оснивају Гимназијски фонд за издржавање Гимназије, а митрополит Стратимировић, осим што је 1798. године основао интернат уз Гимназију – Благодјејаније, како би се у њој могли школовати и сиромашни а одлични ђаци, оснива и Фонд митрополијског благодјејанија као и Конвикт за децу племића, трговаца, официра и свештеника.

И време друге половине 19. века обележиле су две маркантне личности карловачког простора – патријарх Јосиф Рајачић и патријарх Георгије Бранковић. Успешно се настављајући на градитељско-просветну традицију својих претходника успели су да остваре значајне доприносе и у урбанистичкој слици Сремских Карловаца. Митрополит Јосиф Рајачић, који је постао патријарх на Мајској скупштини 1848. године, саградио је свој двор Илион између 1836. и 1848. и зимску башту 1848. године. Настојао је да пресели Матицу српску у Карловце, покретао питање отварања Универзитета, обновио и поправио Капелу мира 1854. године, дао да се поруши Мали двор на Стражиловском потоку 1857. године, да би 1859. године довршио и осветио нови Двор. Његовим залагањем у Карловцима је 1858. године отворена

Митрополијско-гимназијска типографија и обновљена католичка црква 1863. године.

За последњу деценију 19. века и време патријарха Георгија Бранковића везује се нов успон градитељских активности и коначно дефинисање урбанистичке физиономије Карловаца, која је добрим делом и данас сачувана. Као новоизабрани патријарх осветио је темеље нове зграде Гимназије, грађене по пројекту мађарског архитекте Јулија Партоша 1890-1891. године, а за његову личност везује се, за Карловце изузетно значајна, делатност архитекте Владимира Николића (1857-1922) који је пројектовао или адаптирао низ црквених грађевина с краја 19. и почетка 20. века и обновио Саборну цркву. По његовим пројектима саграђене су неке од најрепрезентативнијих и најмонументалнијих карловачких зграда: Патријаршијски двор (1892-1894), Зграда Народно-црквених фондова (Богословија) (1902), Богословски семинар (1900-1901), Стефанеум (1903), а пројектовао је и сопствену капелу на Чератском гробљу (1903).

Највреднији објекти у целини концентрисани су око Трга Бранка Радичевића, Трга патријарха Бранковића и околних улица. Ова здања имају у историјским збивањима, политичком и културно-просветном животу вредност архитектонско-ликовних и функционалних решења која Историјском граду Сремски Карловци обезбеђују изузетно место у историји културе српског народа.

У градитељском наслеђу старог језгра посебно место припада:

- Саборној цркви, са иконостасом који су сликали Теодор Крачун и Јаков Орфелин 1781. године, док је резбарију извео Арсеније Марковић, новосадски дуборезац и позлатар;

- Цркви Ваведења Богородице (Горња црква), изграђеној 1746. године са иконостасом који је сликао Димитрије Бачевић;

- Цркви св. Петра и Павла (Доњој цркви), изграђеној 1719. године, са иконостасом Димитрија Братоглића из 1829. године (првобитни иконостас сликао је Георгије Стојановић, а Стефан Гавриловић у другој половини 18. века, који је изгорео приликом пожара);

- Патријаршијском двору, делу Владимира Николића из 1892-1894, са капелом св. Димитрија, коју је украсио Урош Предић;

- Згради Гимназије, задужбини браће Анђелић, делу Јулија Партоша из 1890. године;

- Згради Магистрата из 1805. године;

- Згради Народно-црквених фондова (Богословији), делу В. Николића из 1902. године;

- Згради Богословског семинара, делу Владимира Николића из 1900-1901;

- Згради Стефанеума, делу Владимира Николића, из 1903. године;

- Свештеничком конвикту, делу Владимира Николића, из 1904. године

- Дворцу патријарха Рајачића (Илион), из 1836-1848. године (данашњи Музеј);

- Капели мира, подигнутој 1817. на месту где је био шатор пуномоћника зараћених држава приликом закључења карловачког мира 1699. године;

- Дворској башти, однегованој према пројекту Рудолфа Сибека;

- Кући Ангелине Дејановић, изузетном примеру стамбеног објекта 18. века;

- Римокатоличкој цркви сазиданој 1768. године, и обнављаној у више махова, на којој су сачувани трагови старијих градитељских фаза;

- Чесми на Тргу Бранка Радичевића, саграђеној 1799. године.

Унутар просторно културно-историјске целине и заштићене околине утврђено је постојање археолошких локалитета, од којих су неки у рангу посебне вредности:

- у Улици Вука Караџића пронађени су остаци утврђења из средњег века, а можда је и античка спекула (констатован бедем у дужини од 36 м);

- испод и испред римокатоличке цркве Пресветог Тројства делимично су истражени остаци велике тробродне базилике (подигнуте на темељима римске виле), чија се изградња везује по легенди за краља Драгутина;

- траса римског пута у функцији лимеса, остала је и до данас траса улице;

- порта Горње цркве – на овом простору регистровани су налази из неолита (старчевачка култура), касног бронзаног доба и касног средњег века, као и позније гробље око цркве;

- на локалитету „Стаклени брег” са околином и у атријуму Магистрата, у ископу рова за гасовод, констатовани су археолошки локалитети: старчевачко, енеолитско, неолитско и средњовековно насеље, као и гробови старчевачке културе и зидане гробнице из античког периода;

- на Тргу Бранка Радичевића, испред римокатоличке цркве и зграде Патријаршијске библиотеке, констатован је слој позносредњовековног насеља; у Саборној цркви откривени су трагови позносредњовековног насеобинског хоризонта и део некрополе 15. века; у дворишту хотела пронађено је неколико гробова без прилога;

- у Улици митрополита Стратимировића на основу Марсиљијеве карте претпостављена је локација средњовековне тврђаве „Каром”;

- на парцели 1127, (угао улица Стражиловске и С. Марковића), нађена је некропола средњовековног периода;

- на локалитету Ровине, приликом риголовања винограда, ископан је део велике некрополе раног средњег века (гепидска или источнотска).

На основу до сада откривених археолошких локалитета и топографије терена, издвојене су две археолошке зоне заштите:

- зона која захвата простор северозападно од Стражиловског потока, на коме су до сада откривени делови неолитског, бронзанодопског и позносредњовековног насеља, касноантичка некропола, као и позносредњовековно гробље;

- зона која захвата југоисточну обалу Стражиловског потока, где до сада нису регистровани археолошки локалитети, али се могу очекивати с обзиром на повољне топографске одлике и постојање локалитета на наспрамној обали.

Сремски Карловци, историјски град на десној обали реке Дунав, окружен виноградарским пејзажем, поседује урбанистичке, архитектонско-стилске и културно-историјске вредности као центар културног, просветног и духовног живота Срба у Аустрији у 18. и 19. веку. Са изузетно вредним градитељским наслеђем и културном историјом простора остварује избалансирану слику културног наслеђа и његовог природног окружења, непоновљив културни пејзаж који представља значајно сведочанство интеракција између наслеђа које је створио човек и амбијенталног наслеђа територије. Поседује све карактеристике јасно дефинисаног географског културног простора који може да илуструје главне културне елементе региона и представља потенцијално једини историјски град са оствареним континуитетом културних, историјских и градитељских вредности на простору Републике Србије.

Валоризација наслеђа Сремских Карловаца базирана је на анализи ресурса који су обликовали и дефинисали идентитет места од изузетног културног и историјског значаја. У контексту свих чинилаца који доприносе укупној валоризацији територије са градитељским и природним наслеђем, издвајају се:

- Историјски значај: Сремски Карловци се први пут помињу 1308. године као каштел Каром (castelum, castrum), што вероватно потиче од имена племићке породице De Karon. Град освајају Турци 1521. године, под чијом управом ће остати све до 1688. године. Чланице Свете Лиге (Аустрија, Пољска

и Венеција) у Карловцима су потписале са Турском познати Карловачки мир 1699. године. Године 1713, Карловци су одређени за седиште архиепископа-митрополита Српске православне карловачке митрополије, а 1848. године, у Карловцима је проглашена аутономна „Српска Војводина”. „Слободни војни комунитет” Карловци постају 1753. године.

- Верски значај: Столица сремских епископа премештена је у Карловце највероватније око 1703-1706. године. Повељом цара Карла Шестог из 1713. године Карловци су одређени за седиште архиепископа-митрополита Српске православне карловачке митрополије и од тада постају верско средиште српског народа у Аустрији. Године 1749. одржан је црквено-народни сабор у Карловцима када је за митрополита изабран Павле Ненадовић.

- Просветни значај: У Карловцима су основане прва српска модерна основна школа (1726), прва српска средња школа (1735), прва српска гимназија (1791) и изведена прва школска драма. Карловци су били један од најзначајнијих просветних центара Срба у 18. и 19. веку.

- Културни значај: У Сремским Карловцима се са развојем просветних активности током 18. и 19. века, као и успостављањем карловачке митрополије, стварају услови за обимнију културну делатност. Почетком 19. века, формира се мало научно друштво које се бавило питањима језика и историје, названо Карловачки круг. У Карловцима су живели чувени песници Бранко Радичевић и Јован Јовановић Змај. Крајем 19. века покрећу се књижевни часописи „Српски Сион” и „Бранково коло”.

- Управно-јавни значај: Премештањем столице сремских епископа у Карловце и одређивањем Карловаца за седиште архиепископа-митрополита Српске православне карловачке митрополије почетком XVIII века, Карловци постају не само духовно, већ и политичко средиште српског народа у Аустрији. Статус „слободног војног комунитета” добијају 1753. године. На Мајској скупштини 1848. године у Карловцима је проглашена аутономна Српска Војводина, која је укинута 1860. године.

- Друштвени значај: Сремски Карловци су због својих просветних, верских и културних институција, као и због развијеног грађанског сталежа постали један од најважнијих центара друштвеног живота Срба у 18. и 19. веку.

- Трговачко-занатски значај: Захваљујући повољном географском положају, близини реке Дунав и међудржавне границе, у Карловцима се трговина и занатство почињу развијати још у периоду турске владавине, да би пун замах добили током 18. и у 19. веку. Успешни Карловачки трговци и занатлије су градили репрезентативне објекте у граду и били су оснивачи и мецене просветних и културних институција (Димитрије Анастасијевић Сабов и други).

- Архитектонско-стилски значај: Сремски Карловци представљају средину у којој су сачувани архитектонски објекти грађени током дужег временског периода (од 18. до 20. века), обухватајући различите стилске одреднице почев од барока и рококоа, класицизма, бидермајера, историјских стилова и еклектицизма, све до сецесије и модерне. Најзначајније архитектонско наслеђе Карловаца представљају објекти подигнути у 18. веку (време када се Карловци формирају као урбана целина по средњоевропским узорима) и група објеката с краја 19. и почетка 20. века које је пројектовао архитекта Владимир Николић, један од најталентованијих архитеката свога времена у Војводини.

- Урбанистичко-просторни значај: На карти битке код Петроварадина из 1718. године је мали план Карловаца који се може сматрати најстаријим познатим планом и најприближнијим изгледом града у турско доба. Ту се види постојање центра образованог на данашњем Тргу Бранка Радичевића, а на пресеку улица које воде ка Петроварадину и Стражилову. Спонтано формирање урбане матрице наставља се у 18. веку. Познат је план Сремских Карловаца из 1747. године који је рађен по наруџбини патријарха Арсенија IV Шакабанте. Овим планом је извршена реамбулација Сремских Карловаца и утврђена својина над земљом и кућама Митрополије и свештенства, као и пуни

преглед стања на подручју града. У овом периоду град добија своју основну урбанистичку физиономију, захваљујући амбициозним карловачким митриполитима, као и богатим трговцима и занатлијама, а коју ће се коначно дефинисати у последњој деценији 19. и почетком 20. века. Ова урбанистичка физиономија је највећим делом и до данас сачувана.

- Научни значај: Богатство археолошких локалитета и налаза указује на постојање људских насеобина још у праисторији и континуирано егзистирање разних племена, група и народа на овом простору кроз векове, чије проучавање пружа увид у начин живота и историјски контекст. Богата архивска грађа сведочи о континуитету културног развоја у трајању од преко два и по века и представља незаобилазан извор за изучавање свих ресурса који су учествовали у обликовању града.

- Пољопривредни значај: Захваљујући географском положају и конфигурацији терена, околина Карловаца има веома повољне услове за узгајање винове лозе. Најфинија карловачка вина служила су се на племићким и владарским дворовима у Хабсбуршкој монархији и шире. У 20. веку се смањују површине винограда у околини и производња вина губи на значају. Ова тенденција прети да разори вишевековни културни пејзаж те је стога неопходно предузети кораке на ревитализацији ове традиционалне пољопривредне гране.

Документација о утврђивању граница заштићене околине и мера заштите просторно културно-историјске целине „Градско језгро Сремских Карловаца”, непокретног културног добра од изузетног значаја, налази се у Републичком заводу за заштиту споменика културе и води се под бројем 10/62-010.

III. Објашњење основних правних института и појединачних решења

Тачком 1. Утврђују се границе заштићене околине и мере заштите просторно културно-историјске целине „Градско језгро Сремских Карловаца”, непокретног културног добра од изузетног значаја за Републику Србију;

Тачком 2. наведене су катастарске парцеле и граница просторно културно-историјске целине.

Таком 3. наведене су катастарске парцеле и граница заштићене околине просторно културно-историјске целине.

Тачком 4. утврђују се мере заштите просторно културно-историјске целине.

Тачком 5. утврђују се мере заштите заштићене околине просторно културно-историјске целине.

Тачком 6. прописано је ступање на снагу Одлуке.

IV. Процена финансијских средстава потребних за спровођење одлуке

За спровођење Одлуке није потребно обезбедити средства у буџету Републике Србије.